

Nr 133.

Av herrar **Gustafsson, Karl**, och **Clemedtson**, om
*åvägbringande av utredning och förslag rörande
bidrag från staten till bestridande av kostnaderna
för den allmänna sjukvården i riket.*

En av de viktigaste frågor, som stå på dagordningen i vårt land, är beskattningsfrågan. Trots alla försök till sparsamhet öka likväl ständigt kraven på stat och kommun för allehanda ändamål, och i jämbredd härmed följer ökat skattetryck för folk och näringar. Denna företeelse skulle vara mindre oroande, om man kunde påräkna, att den beskattningsbara inkomstens ökning hölle jämna steg med skatteökningen. Så är emellertid ingalunda fallet. Utgifterna inom primärkommuner och landsting för skolväsende, sjukvård och andra sociala behov öka alltjämt, och då denna utgiftsökning äger intimt sammanhang med den ständigt fortgående utvecklingen och folkets behov, är någon ändring härutinnan icke att vänta. Men om så är förhållandet, medför detta ökat behov av att skattebördan jämnt och rättvist fördelas ej blott emellan olika beskattningsobjekt utan även emellan skilda beskattningsområden.

Av de statistiska uppgifter, som årligen finnas tillgängliga angående kommunalskatten i landet, framgår, att stor ojämnhet förefinnes ifråga om debiteringen per bevillningskrona inom olika kommuner. Dessa uppgifter lämna dock ej en fullständig bild av skattetryckets fördelning. Utom skatten till primärkommunen tillkommer för landsbygden och de städer, som deltaga i landsting, landstingsskatt. Dessutom tillkommer för de flesta kommuner vägs katt, och för köpingar och municipalsamhällen skatt för att tillgodose deras speciella behov. Genom dessa tilläggsskatter utöver den egentliga kommunalskatten blir skattetrycket ännu mera ojämnt än eljest skulle vara fallet. Till ojämnheten bidrager även den förefintliga anhopningen av beskattningsobjekt till de största kommunerna, vilken i hög grad ökar dessas inkomster utan att förorsaka nämnvärda utgifter. Vissa åtgärder äro redan vidtagna i utjämnings syfte. Bland dessa torde statens bidrag till skolväsendet och vägunderhållet vara de verksammaste.

Bland de utgifter, som påvåla landstingen, är kostnaden för hälso- och sjukvård den ojämförligt största, och denna post i landstingens utgifts-stater har ökat i långt högre grad än som svarar mot penningevärdets fall.

De löpande utgifterna för hälso- och sjukvård inom rikets samtliga landstingsområden utgjorde

år 1895	kronor	2,238,610
» 1905	»	5,472,799
» 1915	»	9,494,403

och beräknades för år 1926 till kronor 31,665,679. Härtill kommer räntor och skälig amortering å det kapital, som blivit nedlagt i sjukhusbyggnader, utrustning m. m.

Såsom framgår av dessa siffror är visserligen mycket åtgjort under de senare åren för tillgodoseende av sjukvårdens behov och kostnaderna äro redan stora, men ökningen av dessa kommer likväl säkerligen att hastigt fortgå.

Till följd av läkarvetenskapens storartade utveckling hava möjligheterna till en framgångsrik sjukvård i förut oanad grad ökats och i jämbredd härmed folkets förtroende för den moderna anstaltsvården. Den motvilja, som förr var tillfinnandes hos befolkningen mot sjukhusvård, vilken tog sig uttryck däri att sjuka endast i yttersta nödfall läto sig föras till dylika inrättningar, är numera försvunnen, och i dess ställe tenderar utvecklingen åt den motsatta ytterligheten, att sjuka, vars behandling väl kunde ske i hemmet, likväl kräva att bliva omhändertagna på allmänna sjukvårdsinrättningar. Att bestämma gränsen mellan dylika fall är givetvis svårt, och de möjligheter, som kunna förefinnas för den sjuke att erhålla en mer eller mindre tillfredsställande vård i hemmet, böra ej lämnas obeaktade, men följderna blir, att behovet av ökat utrymme för anstaltsvård och kostnaden för densamma ökas. Insikten om anstaltsvårdens värde har kommit tidigare till synes inom de större städerna än i glestbebyggda trakter med större avstånd och mindre gynnsamma kommunikationer, men även på landsbygden går utvecklingen hastigt i nämnda riktning.

Enligt nu gällande bestämmelser skola alla kostnader för lasarettsvård samt driftkostnaden och en del av byggnadskostnaden för epidemisjukvården erläggas av respektive sjukvårdsområden. Till följd av den ovan relaterade ojämnheten beträffande beskattningsobjekt i förhållande till folkmängden inom olika områden, uppstår stor olikhet i debiteringen för detta ändamål, och utgifterna för sjukvården äro redan nu så betungande inom många län, att den tid ej torde vara avlägsen då — till följd av finansiella skäl — det verkliga behovet icke kan på tillfredsställande sätt tillgodoses. Då det emellertid är en samhällelig angelägenhet mer än andra att bereda de sjuka tillfredsställande vård, och då statens medverkan härtill, med hänsyn till ändamålets art, är mer än väl motiverad, tillåta vi oss härmed framföra förslag om att riksdagen beslutar hos Kungl. Maj:t begära utredning i detta syfte.

Såsom bidrag till folkskoleväsendet utgår för närvarande $\frac{9}{10}$ av lärares minimilön och hela ålderstilläggen, varemot skoldistriktet skola bestrida alla övriga kostnader. Härmed har vunnits en kraftig utjämning av kost-

naden för detta ändamål, men likväl har genom de kostnader, som påvila skoldistriktet, uppehållits deras intresse för nödig sparsamhet, och skolväsendets karaktär av kommunal institution har bibehållits. En motsvarande anordning skulle kunna tillämpas även ifråga om lasarettsvården.

På grund av vad sålunda anförts, få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning, huruvida och i vilken omfattning bidrag från staten må kunna utgå till bestridande av kostnaderna för den allmänna sjukvården i riket, och för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 21 januari 1927.

K. J. Gustafsson.

J. Clemetson.
